

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput I. De Pelagianæ hæreseos Auctoribus Origine primum, Rufino, ac
Theodoro Mopsuesteno.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83656)

DE THEOLOGICIS DISCIPLINIS

LIBER DECIMUS QUARTUS,

Qui Pelagianam Hæresim vellicat, & refellit.

I.
Introductio
ad materiam
præsentem.

ORIGINALI peccato humanam obnoxiam esse naturam, atque ignorantiam & difficultatem, quam patimur ab exordio nativitatis, non conditionem instituti hominis, sed pœnam esse damnati negarunt Gratiæ Dei insensibilissimi hostes, hæretici Pelagiani. Opinantes iccirco peccatum Adæ posteris obfuisse non propagine, sed exemplo, & voluntatem actionemque nostram tam ad declinandum à malo, & faciendum bonum valere, ut Divino non indigeant auxilio, istud in lege ac doctrina, non in sanctæ dilectionis inspiratione constituerunt; maximumque Redemptoris beneficium, licet specioso verborum apparatu multipliciter viderentur deprædicare, coarctarunt ad re-

velationem, exempla, præceptorumque instituta. At gratiæ Vindex Præsul Sanctissimus Augustinus, quum optime animadverteret neminem posse legem implere per legem, neque per doctrinam, sed per charitatem, quæ per Spiritum Sanctum in cordibus nostris diffunditur, in omnibus fere libris contra Pelagium, Cælestium, & Julianum conscriptis, curavit ut simul originalis culpæ propagationem, & gratiæ necessitatem defenderet. Aequum est igitur, ut qui Doctoris præclarissimi sectamur vestigia, ejusque dogmata universa propugnandi suscepimus arduam, amplissimamque provinciam, posteaquam de originali peccato absolvimus disputationem, insectantes hæresim Pelagianorum pro Christi gratia, quæ superabundavit ubi abundavit delictum, nervos atque vires experiamur.

CAPUT I.

De Pelagianæ hæreseos Auctoribus Origene primum, Rufino, ac Theodoro Mopsuesteno.

SUMMARIUM.

1. Unde habeat originem hæresis Pelagiana.
2. Quinam eandem primò secuti fuerint.
3. Ponitur & probatur conclusio 1.
4. Et eadem magis declaratur.
5. 6. 7. & 8. Solvuntur objectiones.

9. Ponitur Conclusio 2.
10. 11. 12. & 13. Eadem Probatur ac declaratur.
14. 15. 16. & 17. Refutantur variae Objectiones.
18. Ponitur Propositio 3.

I.
Unde habeat
originem
hæresis Pelagiana.

JOANNES Garnerius cap. 1. dissertationum ad Pelagianam historiam pertinentium scribit videri sibi hujus se-

ctæ primordia referenda ad Paulum Samosatensem; quem negasse veram Christi divinitatem, & asseruisse post Incarnationem

nationem Deum factum ex profectu virtutis vitam ducendo studiosam, haud obfcure colligitur ex Synodo Ariana habita Antiochiæ an. 344. apud Athanasium in libro de Synodis, atque ex ejusdem Athanasii Orat. 4. contra Arianos. At Norisius noster Pelagianæ sectæ auctorem facit Origenem: & hunc quidem de Gratia hæreticam tenuisse sententiam, adversus nonnullos defensores demonstrant alii viri clarissimi, ut Natalis Alexander sæc. 3. dissert. 16. art. 3. Daniel Huetius in Originianis lib. 2. q. 7. §. 12. Honoratus Tournelius q. 3. de Gratia, & qui primus commemorandus erat, Magnus Hieronymus in Epistola ad Ctesiphontem. Plura etiam de hoc argumento Janfenius lib. 6. Hist. Pelag. cap. 13. & sequentibus: ubi tamen a vero exorbitat improbus in Origine indifferentiam arbitrii, & hanc reprehendens, tanquam Pelagianorum Dogmatum leaturiginem.

2. Sequitur Rufinus, à quo errore imbutum Cælestium insignia monumenta demonstrant, Sed an fuerit Aquilejensis ille percelebris, an Syrus vel Palestinus, qui nobis innotuit ex Epist. 66. nunc 81. Hieronymi, inter Eruditos non convenit. Fuisse Aquilejensem tenet Baronius, Pagius, Norisius, & major pars illustrium Scriptorum. Negat Garnerius loco citato cap. 3. & alii perpauca, quibus accessere Auctores observationum Norisian. eruditii Presbyteri Veronenses lib. 1. cap. 2. Dubitare videntur PP. S. Mauri in notis ad cap. 3. libri de Peccato Originali S. Augustini, & ad Commonitorium Mercatoris, nec non in Prefatione Tom. x. De Theodoro Mopsuesteno consentiunt Norisius & Garnerius, alique cõmuniter. In his ergo, Origine scilicet, Rufino, ac Theodoro hæc prior dissertatio versabitur, nam de Paulo Samosateno solas habemus, quas leviter tetigi conjecturas.

3. PROPOSITIO I. Origenes de Divina Gratia pravam tenuit hæreticamque doctrinam. Evincitur primo clarissimorum Scriptorum testimonio, illorum maxime, qui grassante hæresi Pelagiana floruerunt. I. S. Hieronymus in Epist. ad Ctesiphontem designans Pelagianorum Amasium, *Doctrina tua*, inquit, *Origenis ramusculus est*. Idem repetit in fine Dialogorum, Orosius in Apologia: *Origenes* (inquit de Pelagianis) *in his vivit*: Et Vincentius Liñensis Common. cap. 23, testatur, quod Origenes *omnium pene hæreticorum Magister evasit*.

Probatur 2. Origenes scripsit gratiam dari secundum merita nostra, posse unumquemque vivere absque ullo prorsus

peccato, nec contrahi à parvulis ob Adæ prævaricationem originale peccatum. Hæc vero sunt Pelagianorum Dogmatum paradoxa. Itaque Origenes Pelagianorum hæresi viam aperuit. Et quidem existimasse gratiam dari secundum merita nostra asseruit ille libro 1. *πρὸς ἀποκρὼν* cap. 7. lib. 3. cap. 1. & 3. Philocal. cap. 20. & in Epist. ad Rom. lib. 7. & 9. Quæ loca congessit & illustravit Huetius. *Est* (inquit Origenes) *alia Spiritus Sancti gratia, quæ dignis præstatur, ministrata quidem per Christum, impetrata autem à Patre secundum merita eorum, qui capaces efficiuntur*. Et unumquoque vas vel ad honorem, vel ad contumeliam formatur, prout ex seipso causus, & occasiones præstitit Conditori. Initium quoque fidei esse ex nobis, & profectum à Deo apertissime asseruit. Docuit insuper, ut cap. 1. demonstrat Norisius, Angelos diversa officia promeruisse ex suis meritis ac studiis: Joannem Baptistam in utero sanctificatum ob merita comparata, priusquam ipsius anima devolveretur ad corpus: eodemque pacto Christum Dominum promeruisse unionem hypostaticam, quæ est omnium gratiarum maxima. Prelustit ergo Origenes primo errori Pelagianorum, affirmavit quæ gratiam dari secundum merita nostra.

Docuit præterea Origenes alterum Pelagiani dogmatis paradoxum, posse hominem vitare qualecunque peccatum, quod est famosa hæreticorum *ἀναπαύσις*, id est, impeccantia. Id liquet primo auctoritate Hieronymi in Proœmio lib. 14. Commentar. in Hierem. ubi ait: *Hæresis Pythagoræ & Zenonis ἀπαθείας, & ἀναπαύσις, impassibilitatis & impeccantia, quæ olim in Origene, & dudum in discipulis ejus Grunio, Evagrioque Pontico, & Joviniano jugulata est, cœpit reviviscere*. Idem habet in Proœmio Dialogorum adversus Pelagianos. Deinde: Origenes Tom. 12. in Matth. expotens illud Christi ad Petrum, *Scandalum mihi est*, ait eum, qui in charitate perfectionem adeptus est, scandalo obnoxium non esse, & Tom. 15. in idem Evangelium scribit pueros, quibus Jesus manus imposuit, *jam amplius peccella non posse peccati decerebris*: quæ vitæ ullam admittere exultationem fatetur Huetius num. xviii. q. 7. lib. 21. Originianor. quanquam plura illic studeat emollire.

Num Originale peccatum reapse negaverit, perdifficile est definire. Huetius qui loco citato n. 24. Origenem vindicat à querelis Janfenii, fatetur in Commentariis in Epistolam ad Romanos nonnulla occurrere Orthodoxæ fidei parum con-

4. Eadem magis declaratur.

consentanea : atque in Catena Græcorum Patrum in Psalm. 48. v. 6. referri testimonium Origenis, quod illum apertissime oppugnat. Sed inquit Commentarios interpolatos fuisse à Rufino, Catenarum vero fidem subleſtam eſſe atque incertam. Dixerim Origenem in tanta librorum copia non ſemper ſibi conſtare, & aliquando peccatum originale ſaltem conſequenter negaviſſe. Enimvero, hujus vitæ miſerias non in Adæ peccatum, ſed in habituale in ſuperiori vita commiſſum referendas eſſe propugnavit, & Eſau reprobatum, variisq; calamitatibus affectum ob ſcelera ante conceptionem patrata, ideoque cohærenter ad falſam ejus doctrinam, ea ſcilicet quæ à nobis geſta fuerunt, antequam corpora ſubiremus, cauſam Deo præbuiſſe ut ſpiritus terrenis hiſce molibus complicaret.

5.
Objectio 1.
Solvitur

Opp. 1. Pelagius adeo Origenem abominatus eſt, ut in Synodo Dioſpolitana, cum de æternitate Inferni ageretur, dixerit, *Et ſi quis aliter credit, Origeniſta eſt.* Nullum præterea pro ſe Origenianum testimonium protulit, licet ſapenumero Lactantii, Hilarii, Ambroſii, Chryſoſtomi aliorumque ſententias recitaverit. Non ergo ex Origenis libris Dogmarata Pelagiana eruperunt. = Reſp. Verſute & callide animadvertiſſe Pelagium, ne Origeniana ſcripta produceret : neque enim ipſum latebat, quam male apud Latinos Patres Adamantius audiret. Servarunt nihilofecius inter ſe Origeniſta ac Pelagiani arctiſſimam amicitiam : ut conſtat de Rufino, Theodoro Mopſueſtino, aliisque Pelagianis, qui ſedente ad clavum Eccleſiæ Vigilio conati ſunt Origenem, quamquam irrita molitione, defendere.

6.
Reſcitur 2.
Objectio.

Opp. 2. Pamphilus in Apologia Origenem ab omni errori purgavit. Illam vero Apologiam Pamphili eſſe, non alterius Scriptoris tradunt Eusebius lib. vi. H. Ec. cap. 33. Socrates lib. 4. cap. 27. & Nicephorus Calliſtus lib. x. cap. 14. = Reſp. 1. cum Huetio etiam Pamphilum in eadem cum Origene cauſa verſari, ſi nos Rufini interpretamenta non fallunt. Defendit enim Origenianam Animorum præexiſtentiam, & anteaſtam vitam, ſine qua aſſerit Deum fore injuſtum, ſi inſontes animas in debilia ac mortalia corpora truderet. *Vides*, inquit doctiſſimus Abrincenſis Epiſcopus, *labefactum ac peremptum* (à Pamphilo) *gratiæ celeſtis auxilium.* Deinde reſpondetur prædictam Apologiam univerſam fuiſſe ab Eusebio elucubratam, quamquam priorem librum ipſemet Eusebius ſub nomine Pamphili ediderit.

Ita S. Hieronymus in Catalogo Script. Eccl. cap. 8. & in Apologia adverſus Rufinum: quo in loco illud etiam animadvertit in primo Apologiæ Pamphili libro aperte Arianam hæreſim contineri, quamquam Rufinus latinam reddendo ſenſum paſſim immutavit. Abſit vero, ut Pamphilum Martyrem Chriſtiſſimum Arianis connumeremus.

Opp. 3. Origenes hom. 8. in Levit. diſſertiffime agnoſcit originale peccatum. = Reſp. 1. à Criticis hujusmodi homilias vel Cyrillo Alexandrino, vel incerto auctori paſſim attribui. = Reſp. 2. exiſtimaviſſe Origenem non delictum Adæ, ſed *præterita in celis*, & *antiqua delicta ſolvi in baptiſmo*, ut in ſine Dialogorum ſcribit Hieronymus. Reſpondetur 3. juxta Origenem animas delabi ad corpus inquinatum, & propagatum ex Adam ob anteaſta flagitia, ideoque ſi revera originariam noxam agnovit, fuit hæc præcedenti merito comparata, quemadmodum debita meritis gratia poſthac collata: unde nihil ad purgandum Origenem valent ea loca, in quibus videtur aſſerere omnes filios Adæ in peccato fuiſſe conceptos.

Opp. ultimo; Origenes cap. 8. lib. 2. Periarchoſon, hom. 4. in Psalmum 36. aliisque in locis divinarum gratiarum munera prædicat. = Reſp. Gratiā, quam Origenes quandoque commemorat eſſe præcedentibus meritis erogatam: diſtinguit enim duplicem fidem; humanam, quam propriis viribus nulla gratia ſuffultis habere poſſumus, & divinam, quæ nobis per gratiam infunditur. Item virtutum in conceptionem, illarumque proſectum. Ita Tract. 33. in Matth. lib. 4. in Epift. ad Romanos, & lib. 3. Periarchoſon cap. 1. Vide Huetium in Origenianis p. 115. Ex his facile eſt genuinum ſenſum Origenis ſubodorari: gratiæ enim deputat ſecundam fidem, non primam; & incrementum virtutis, non in conceptionem; ſplendideque *ἡμιπελαγianiſtes, ſemipelagianizat.*

PROPOSITIO II. Rufinus qui inter Pelagianos cooptatur, eſt Rufinus Aquilejenſis, non Paleſtinus, vel Syrus.

Probatur 1. Marius Mercator in ſuo Commonitorio ſermonem inſtituens de hæretico Dogmate, quod Adam & Eva ſibi tantum prævaricando nocuerint, alteri penitus nulli, ait: *Hanc ineptam & non minus inimicam rectæ fidei quæſtionem Anaſtaſio Romanæ Eccleſiæ Summo Pontifice Rufinus quondam natione Syrus Romanus primus invexit: & ut erat argutus, ſe quidem ab ejus invidia muniens per ſe ferre non auſus Pelagium gente Britannum Monachum tunc decepit,*

7.
Reprobatur
Objectio 3.

8.
Objectio 4.
Reſutatur.

9.
Ponitur Con-
cluſio 2.

pit, eumque ad prædicta apprime imbuat, atque insinuat impiam veritatem. Rufinus ergo, quem Mercator appellat Syrum, fuit primus Magister ac deceptor Pelagii. Atqui Magister & deceptor Pelagii fuit Rufinus Aquilejensis, qui Romæ libros Periarchon latinos reddidit, ut scribit S. Hieronymus in Epist. ad Ctesiphontem; ubi Pelagianam de impeccantia hæresim ait primum à Manichæis derivatam, deinde à Priscillianistis, postremo ab Evagrio Pontico, atque à Rufino Librorum Periarchon interprete. Quod repetit Præfat. in lib. iv. Comment. ad Hierem. Rufinum sub Grunnii nomine indigitans. Igitur Rufinus Aquilejensis inter Pelagianos connumerandus est.

10.
Confirmatur.

Deinde: Rufinus Aquilejensis de libertate arbitrii male sensit, ita enim declarat in Cap. *Sancta Romana*. Concilium Romanum lxx. Episcoporum. *Rufinus vir Religiosus plurimos Ecclesiastici Operis edidit libros: nonnullas etiam Scripturas interpretatus est: sed quoniam Beatus Hieronymus in aliquibus eum de libertate arbitrii notavit, illa sentimus, qua prædictum Beatum Hieronymum sentire cognoscimus.* Nullibi autem legimus Rufinum liberum arbitrium negasse: erravit ergo duntaxat illius naturalem facultatem nimis cum Origine suo, Pelagianisque extollendo.

11.
Probatur ulterius.

Tertio: Recentiores Critici, ut Rufinum Aquilejensem vindicent à Pelagianismo, cum negare non possint aliquem huius nominis hanc hæresim præformasse, damnant Rufinum alterum Syrum, aut Palestinum, qui nobis innotuit ex Epistola 66. Hieronymiana. At quo jure sanctissimus Hieronymi discipulus hæresim insinuat? Compertum est hunc Rufinum ex Bethlemitico specu missum fuisse ad Venerium & Anastasium adversus Origenistas. Quis ergo dixerit talem virum, à Hieronymo eruditum, & in Italiam fidei causâ profectum, disseminasse hæreses, & partibus Origenis studuisse? Hunc Hieronymi discipulum (inquiunt ingenii, & eruditi Theologi Veronenses) tantæ hæresis doctorem non audeamus suspicari. At quomodo probant hunc à Syro fuisse diversum, cum viri docti, ipsi quoque PP. Benedictini, disputent num Præcursor Pelagii sit Rufinus ille Aquilejensis, an alter qui circa annum 399. in Occidentem venit missus à Hieronymo Mediolanum ad Venerium? Qui vero ex his tres nobis Rufinos venditant, nulla vel probabili ratione ducuntur. Adde Cælestium in Carthaginensi Conventu pro suo Dogmate Rufinum, tanquam omnibus notum, pro-

R. P. Bertz Theol. Tom. III.

duxisse. Syrum vero illum ab Aquilejensi diversum & famâ aut scriptis per celebrem nondum comperimus.

Rursus: In Præf. ad iv. librum Comment. super Hierem. S. Hieronymus de Hæresi Pelagiana loquens, quam in Grunnio nuper asserit jugulatam, *Cui respondere, inquit, diu tacens, & dolorem silentio devorans crebra fratrum exposultatione compulsus sum, nec tamen buc usque prorupi, ut auctorum nomina ponerem, malens eos corrigi, quam infamari.* Quo sane in loco non solum demonstrat sub Grunnii cortice latere illius hæresis prodromum, sed etiam intermissam à se Expositionem Hieremias, quam per intervalla dictabat, ut serpentem errorem eliminaret. At Grunnium ipsum esse Rufinum Aquilejensem, & libros interea temporis à Hieronymo editos eos esse, quos contra Pelagianos conscripsit, nemo jure negabit. Rufinus ergo Aquilejensis hæresim Pelagianam, saltem quantum spectat ad Dogma impassibilitatis, & impeccantiæ, inexit in Occidentem, eaque imbuat Cælestium. Neque hoc solo titulo Grunnius dicitur à Hieronymo Pelagianorum præcursor, quod Origenem Latio donaverit; etenim ipse Hieronymus plura Origenis scripta fecit Latina, eique hoc idem in 1. Invektivarum libro ipse Rufinus objectat. Atque insuper non omnia Origeniana Dogmata Rufino attribuuntur, sed ea maxime, quibus Pelagianismus innititur.

12.
Confirmatur.

Præterea: Rufinus in interpretatione librorum Origenis, quos pro suo lubitu immutavit, ut demonstrat in præclarissimis dissertationibus Origenianis Daniel Huetius, quæ Pelagiana erant, fideliter, & præter morem suum retulit, ut constat ex cap. 20. Philocaliæ, ubi peculiare auxilium gratiæ declaratur esse solam liberæ voluntatis facultatem. Et, quod caput est, verba quæ redolent Pelagianismum in 1. libro Periarchon cap. 3. & quibus probant Natalis. Alex. & Janfenius Adamantium præfuisse Pelagianis, in nullo Græco exemplari comparent: sed, ut Huetius ait libro 2. Orig. q. 7. n. x. & xiv. *de sua Pelagianismi officina largitus est Rufinus.* Falsum est ergo sententiam de Pelagianismo Rufini esse popularem credulitatem, ut illam appellat in Appendice Augustiniana pag. 44. Phereponus: ac falsum, quod scribunt Veronenses, nullum adhuc inventum esse argumentum præter nominis Rufini similitudinem, ac suspensionem, in quam Aquilejensis incurrit propter scriptorum Origenis translationem. Quia,

13.
Ac declaratur.

I 2

ut

ut mox ostendam, levissimæ sunt conjecturæ Garnerii, quibus permoti Norisii Concivis sui doctrinam maluerunt impugnare, quam defendere, tametsi illam pene certam scripserint Pagius, Dupinius, Gerberonius, Natalis Alexander, & Huetius, qui Rufinum Aquilejensem omni procul dubio adnumerant Pelagianis.

14.
Obiectio 1:

Opponit 1. Garnerius: De Rufino magistro Cælestii Mercator loquitur, quasi de homine minus noto: *Rufinus quidam*, inquit: Aquilejensem autem totus orbis noverat ob eruditionis famam, opinionem sanctitatis, & Melaniæ confortium. II. Aquilejensis venit Romam anno 13. Siricii, & Syrus sub Anastasio hæresim Romam invexit. III. Rufinus, qui imbuat Cælestium, Romæ mansit apud Pammachium; Aquilejensis vero nunquam virum cum Hieronymo conjunctissimum adjisset. IV. Rufinus Cælestii magister Romæ fuit, cum doceret non dari peccati traducem; ut liquet ex libro Augustini de peccato originali cap. 3. V. Rufinus Pelagianus appellatur à Mercatore natione Syrus. VI. Cælestius innuere videtur apud Augustinum loco citato, Rufinum tempore judicii Carthaginensis adhuc fuisse superstitem, Sanctum illum appellando, non *beata recordationis*. VII. Paulinus Diaconus nihil excipit adversus Rufinum à Cælestio appellatum; poterat autem plura adversus Aquilejensem propter hæreses damnatum, & in damnatione extinctum.

15.
Solvitur

Resp. ad 1. Mercatorem non scripsisse *Rufinus quidam*, sed *Rufinus quondam*, atque ita etiam habetur in edit. Augustiniana PP. Bened. 2. p. Append. Tom. x. Tom. 27. Biblioth. Patrum pag. 129. in Appendice Phereponi, & in Op. Mercatoris. Ad 2. dico, Rufinum utique venisse Romam regnante Siricio, & anno 396. sed constat ex Epistola Hieronymi diu illic moratum, & forte toto ferme biennio: unde possumus asserere Romæ constitisse initio Pontificatus Anastasii, qui creatus est anno 398. pridie idus Martii, ut scribunt Anastasius Biblioth. & Marcellinus Comes in Chronico. Deinde si Rufinus ante Pontificatum Anastasii Roma discesserat; sub Siricio hæresim disseminaverat, & invexerat, quam primum, operam navante Marcella nobilissima femina, Anastasius compressit. Quare hæresim negantem originale peccatum sub Anastasio exortam affirmavit Mercator, atque Hieronymus in Epist. viii. ad Demetriadem. Ad 3. respondeo Rufinum fuisse hospitio exceptum à Pammachio, pri-

um, quia ipsius domus commune erat Monachorum hospitium: deinde quia Rufinus maximâ erat amicitia conjunctus cum Paulino Pammachii amicissimo: rursus quia in Peregrinatione Syriaca complures Pammachii amicos Rufinus noverat: ac tandem falsum est Rufinum inter ac Hieronymum ante annum 399. vulgatamque Interpretationem Origenis, fuisse amicitia vinculum dissolutum. Ad 4. dico Cælestium in Synodo Carthaginensi non dixisse, se à Rufino Romæ edoctum quod non sit tradux peccati, sed à Rufino, *qui fuit Romæ*: quamquam & Romæ Cælestium fuisse Rufini discipulum anno 397. mihi sit persuasum. Ad 5. missâ responsione Rigbeerii in notis ad Mercatorem Tom. 27. Bibl. PP. pag. 147. scribentis Rufinum fuisse natione Syrum & Aquilejensem titulo Sacerdotii, quomodo S. Felicem patria Italum, Presbyterio Nolanum, & genere Syrum testatur eadem ætate S. Paulinus Natal. 4. de S. Felice: missâ, inquam, ea responsione, dico cum Norisio ac Pagio Rufinum commoratum in Syria per annos viginti septem; ideoque appellatum à Mario Mercatore Syrum, ut Faustus à Possessore dicitur natione Gallus: revera tamen in Britannia natum, & Rufinum in pago diocesis Aquilejensis, sive Concordia fuerit, sive ignotum aliud oppidulum. Ad 6. dico Rufinum obijisse anno 411. & judicium Carthaginense habitum an. 412. verno tempore: unde fieri potuit, ut nondum nuntium obitus Rufini pervenerit ad Africanos. Ad ultimum: testatur Mercator Rufinum, ut erat argutus, se quidem ab hæresis invidia solerter munisse: unde Paulinus Diaconus illum tanquam hæreticum non exceperit; imo nec in damnatione Origenis facta anno 401. ab Anastasio expresse Rufinus nominatus est. Quare Pontifici grauas egit, quod calumniantibus se non accomodasset auditum, & propriæ existimationi, quam sibi apud plurimos comparaverat, insigni simulatione consuluit. Eapropter falsum est Aquilejensem ab omnibus habitum tanquam hæreticum: neque enim S. Paulinus cum homine anathemate damnato tam arctam coluisset necessitudinem. Sed & Paulinus Diaconus, ubi Cælestius Rufinum Presbyterum laudavit, respondit duntaxat, *Estne alius?* Quæ verba commonstrant institutum sermonem de Rufino omnibus noto: quem jure Paulinus nec reprehendit ob nominis celebritatem, nec pluris fecit ob Cælestii consuetudinem.

Opp.

16.
Obiectio ul-
terior.

Opp. ultimo cum Veronensibus Theo-
logis. Valerent hæc aliquid, si aliun-
de exploratum esset, Rufinum Aquile-
jensem fuisse Magistrum Cælestii. At
obstat testimonium Mercatoris, qui ait
hæresim sub Anastasio *inveſtam*, non
invaluisse. Argumentum vero adver-
sus Rufinum Italum nullum est præter
similitudinem nominis. Ac imprimis
damnari non debet, quod græca Ori-
genis volumina latine reddiderit, nisi
convincatur errores ibi contentos pro-
pugnasse. Deinde ex Apologia & ex-
positione Symboli satis exploratum est,
quantum ab erroribus Origenianis di-
fiaret. Insuper S. Hieronymus illum
vocavit Præcurſorem Pelagii, quod
non tam Origenis interpretem, quam
defensorem existimaret. Postremo non
apparet Rufinum fuisse aliquando hæ-
resis convictum aut damnatum.

17.
Refutatur.

Respondetur compertum quidem esse
Magistrum Pelagii esse Rufinum Aquile-
jensem, non ex nominis similitudine,
fatemur enim alios fuisse Rufinos, di-
scipulum nempe Hieronymi, & alium
quoque Romanum; sed Aquilejensis
ille est, qui *ἀναμάρτυρος* opinionem evul-
gavit, qui liberum arbitrium extulit,
qui interpretando Origeniana, omnia
emollire studuit, præter Pelagianismum,
& hunc ubi non erat intrusit. Ita enim
demonſtrat Huetius tam evidenti argu-
mento, ut satis appareat æquitas Hie-
ronymi, & mala Rufini fides. De Com-
monitorio Mercatoris dictum satis. Ru-
finus inimican fidei quæſtionem inve-
xit sub Anastasio jugulatam. Nam &
Origenis translationem exornavit ſe-
dente Siricio, & tamen ſcribit Hie-
ronymus ad Virginem Demetriadem ſi-
dem Romæ Origenianis erroribus labe-
factatam sub Anastasio. Nec damnatur
Rufinus, quia Origenis volumina lati-
nitate donavit, hoc enim fecit & ipſe
Hieronymus; ſed quia more ſuo quæ
Pelagiana erant non caſtigavit, ſed

auxit, iisque imbuit Cæleſtium. Ita
non fuit tantum interpres Origenis,
ſed & deſenſor. Seſe ab omni invidia
Apologiis & Epiſtoliſ præmuniſſe, in-
nuit non obſcure Mercator. Non dam-
natum expreſſe, & forte etiam pro-
ſcripto per Anaſtaſium Origene reſpuiſ-
ſe, ultro ac lubenter concedimus.

PROPOSITIO III. Theodorus Mopſue-
ſtenus eſt alter Prodrōmus Pelagianō-
rum.

18.
Ponitur Pro-
poſitio 3.

I. Probatur ex Mario Mercatore, qui
in libro Subnotationum de Hæreſi Cæ-
leſtiana ſcribit jam dudum motam apud
nonnullos Syrorum, & præcipue in
*Cilicia à Theodoro quondam Epiſcopo
oppidi Mopſueſteni*. II. Quia ut con-
ſtat ex eodem Mario Mercatore, &
Photio in Biblioth. Cod. 177. non
ſolum negavit filium Dei veniſſe ad
tollendum Originale peccatum, ſed
etiam de hoc argumento adverſus S. P.
Auguſtinum quinque libros conſcripſit,
negando Adam per transgreſſionem
mortalem factum. III. Quia Domini
comminationem factam Adæ, *Morte
morieris*, ita exponit, ut poſt lapſum
fraudatus deliciis ærumnoſiſſima con-
verſatione mulctatus ſit, ſed non ob
aliam cauſam morti fuerit obnoxius,
niſi quia ex terra fuerat compactus;
quod moſitus eſt demonſtrare ex cap.
3. Gen. v. 19. iisdem plane argumen-
tis, quibus poſtmodum uſus eſt Fau-
ſtus Socinus; quemadmodum poteſt
percipere quiſquis contulerit fragmen-
ta Theodori edita à Noriſio cap. 9. Hiſt.
Pel. cum cavillis Socinianis à me reſu-
tatis lib. xii. cap. 13. Poſtremo quia
in x. Act. Concilii Chalced. Ibæ Theo-
dori diſcipulo, hæc plusquam Pelagia-
na Mopſueſteni ſententia fuit objecta:
*Non invideo Chriſto; quod factus eſt
DEUS: quoniam & ego, ſi volo, poſ-
ſum fieri ſecundum illum*. De Theodori
expunſione è ſacris Diptychis legendus
Noriſius cap. 5. diſſert. de Synodo v.

CAPUT II.

De Pelagio, ejusque geſtis, erroribus, variis-
que ſtatibus hæreſeos, quæ ab eo dicta eſt Pelagiana.

SUMMARIUM.

1. De Patria Pelagii.
2. De ejus Inſtituto.
3. De Scriptis & geſtis illius.

4. De illius erroribus.
5. De gratia, quam pelagius ſubſi agnovit.
6. De ſtatibus hæreſis Pelagianæ.

I.
De Patria
Pelagii.

QUANTUM ad Pelagii perſonam at-
tinet, me paucis expediam; in-
quiri enim poteſt de ipſius Pa-

tria, profeſſione, moribus, ſcriptis,
atque erroribus.